

Svaz chovatelů Shagya-araba ČR

Chovný cíl

Šlechtitelský program

Řád plemenné knihy

Zkoušky výkonnosti

Finanční řád

Označování (řád výžehů)

Přílohy

Plemene

SHAGYA

ARAB

Chovný cíl

Plemene Shagya - arab

Chovným cílem je ušlechtilý arabský kůň většího mírně obdélníkového tělesného rámce, který jako původně armádní jezdecký kůň kavalerie je pro svoji jezditelnost, temperament, charakterové vlastnosti, zdraví, konstituční tvrdost a vytrvalost vhodný pro distanční jízdy na vrcholné úrovni i pro ostatní disciplíny jezdeckého sportu pod sedlem i v zápřeži a je taktéž vhodný k rekreačnímu využití.

Dospělí koně by měli dosahovat tělesných rozměrů:

	Klisny	Hřebci
Kohoutková výška hůlková:	152-160 cm	min. 154 cm
Obvod holeně:	min. 18,5 cm	min. 19,5 cm

Shagya - arab je speciální čistokrevné plemeno uznané v roce 1978 mezinárodní konferencí WAHO v Hamburgu. Chovný cíl se naplňuje metodou čistokrevného chovu plemene Shagya - arab. Čistokrevným chovem rozumíme připařování jedinců chovné populace příslušející ze strany matky k mezinárodně uznaným rodinám, uvedeným ve šlechtitelském programu, a na straně otců k liniím akceptovaných hřebců. **Příliv genů jiných plemen není přípustný. Doporučeným mezinárodně uznávaným kritériem pro koně plemene Shagya-arab je maximálně 9 arabských plnokrevníků ve IV. generaci.**

Výjimku lze přiznat arabským plnokrevným hřebcům, splňujícím při výběru za zevnějšek (typ, exteriér – hlava, krk, tělo, fundament a mechanika pohybu v kroku a klusu) min. 7,1 bodů (třída I). Arabský plnokrevník musí být akceptován rozhodnutím Rady PK Shagya – araba ČR.

Znaky tělesné stavby – exteriéru

Zevnějšek je hodnocen se zřetelem na následující charakteristické znaky jednotlivých partií:

Hlava - lehká, kratší, ušlechtilá, suchá, ~~výrazně brachycefalní (plemeno krátkohlavé)~~ se širším čelem a mírně prohnutým až typickým štičím profilem; oko velké, výrazné, bystré, ve velkých očnících; nozdry velké, dopředu otevřené s tenkým okrajem; výrazé a velké žuchvy.

Krk - výše nasazený a ušlechtilé klenutý, u hřebců širší

Kohoutek - výrazný a dobře utvářený

Hřbet - pevný s dobře vázanými kratšími bedry (někdy 5 bederních obratlů)

Zád' – kulatá, ~~většinou~~ rovnější s horizontálněji uloženou nevystupující křížovou kostí a často mělkou malou rýhou, která může přecházet až na hřbet

Ocas - výše nasazen s mnohdy praporovitě neseným ohonem (při patřičném vzrušení)

Plec - může být s mírně strmější ale dobře vázanou lopatkou

Prsa - dostatečně široká s výborným vývinem svalstva

Hrudník - přiměřeně široký a hluboký

Fundament - korektní, pevný, přiměřený velikosti a suchý, šlachy se čistě rýsují, klouby **suché**, výrazné a pevné, postoje pravidelné dostatečně široké, v hleznech může být mírně sblížený, pravidelná **dostatečně velká** kopyta s důrazem na pevnou kvalitní rohovinu.

Tělesný rámec – mírně obdélníkový

Chody - pravidelné, energické, živé, prostorné a elastické; pohyb končetin při pohledu zepředu i zezadu v přímé rovné linii bez nečistot

Shagya-arab se vyznačuje ušlechtilostí, pevnou až tvrdou konstitucí, dlouhověkostí, pozdějším dospíváním **až kolem šestého roku**, velmi dobrou plodností, výbornou krmitelností, živým až ohnivým temperamentem, učenlivostí a velmi dobrým charakterem. ~~(často fixovaný více na jednoho člověka – vlastnost daná obecným vývojem arabských plemen) – (To není cílem)~~

Šlechtitelský program

speciálního arabského plemene Shagya - arab

Shagya - arab představuje na základě čistokrevné plemenitby další rozvoj chovu arabského plemene bývalých rakousko - uherských c.k. hřebčinů Bábolna a Radovec. Od roku 1994 se prohlubuje mezinárodní spolupráce s Pure Bred Shagya – Arabian Society International - Internationale Shagya – Araber Gesellschaft (PBSh-ASI / ISG).

Využívají se společné metodiky posuzování interiéru a exteriéru, výkonnostní zkoušky, stanovení plemenné hodnoty a selekční opatření. Účelem je zabezpečit cílevědomé a soustavné zdokonalování genetické úrovně celé populace (naší i světové) v požadovaném směru.

Změny, ke kterým došlo v roce 2006 novelou zákona č. 154/2000 Sb. a příslušných vyhlášek a změny evropské legislativy, uvedené v článku 1. par 1. zák. 130/2006 Sb. (a zapracované do tohoto zákona) nevyžadují zásadní změny předkládaného šlechtitelského programu. Tyto doplňky jsou zapracovány do příslušných částí ŠP a ŘPK.

Předkládaný šlechtitelský program plemene Shagya - arab stanoví cíl a postupy šlechtění celé populace s tím, že Shagya - arab se má ve svém typu a ve své velikosti a rámci znatelně lišit od arabského plnokrevníka při dodržení všech znaků ušlechtilosti arabských koní.

Šlechtitelský program je vodítkem pro usměrňování šlechtitelského procesu u jednotlivých chovatelů. Vyšší formou je (vyskytne-li se chovatel či chov s větším počtem výrazně kvalitnějších chovných klisen) případné uznávání šlechtitelského chovu, jehož úkolem je podchycení kvality chovaného plemene na ještě vyšší úrovni.

Šlechtitelský program je nástrojem pro **zvýšení kvality** tohoto plemene a zachování jeho genetické rozmanitosti.

Šlechtitelský program může využívat jako jednu z metod testace výkonnosti mladých koní formu KMK, v němž jsou ověřovány zejména genetické předpoklady jedinců pro výkon a jejich trénovanost. Výsledkem KMK je pak zařazení mladých koní do jednotlivých tříd v KMK a následné zařazování do chovu.

1. Současný stav

Chov plemene Shagya - arab v ČR se počal rozvíjet založením Svazu chovatelů Shagya - araba dne 29.5. 1993. Chovná populace se postupně utvářela převážně na podkladě dřívějších i současných nákupů hlavně ze Slovenské republiky (hřebčín Topoľčianky) a méně z jiných zemí ISG a domácího odchovu a zpočátku příslušelo k 13 mezinárodně uznaným zakládajícím rodinám původem z rakousko - uherských c.k. hřebčínů Bábolna a Radovec (Radautz).

V současné době jsou v rámci ISG uznány pro plemeno Shagya - arab následující rodiny:

Rodina číslo	Zakládající klisna	Barva	Rok nar.	Původ
1	40 LADY SARAH A 1/1	hd.	1850	Anglie, imp. 1855 Kisbér-Maďarsko o: Faugh-a-Ballach 1841 m: Klisna nar. 1844 po Pantaloon
2	542 MAGYAR	běl.	1790	Hřebčín hraběte Zsigmond Andrassy původ klisny neznámý
3	8 „volný chov Radovec“		1806	sedmihradská klisna původ neznámý
4	76 BENT EL ARAB db.	běl.	1880	imp. 1885 Bábolna/Mihály Fadlallah el Hedad o: Saklavy m: kmen Kuhajla Ajuz
5	190 KISS db.	běl.	1887	imp. 1890 Radovec o: Meneghy m: Gylfe
6	MILORDKA	běl.	1816	Slawuta-Chrestovka/Roman Sanguszko původ klisny neznámý
7	370 MOLDAUERIN		1783	Moldvai – Bukovina původ klisny neznámý
8	97 „volný chov Radovec“	vran.	1800	c.k. hřebčín Mezöhegyes původ klisny neznámý
9	74 TIFLE (Tiffle) db.	ryz.	1810	imp. 1816 Bábolna (Baron Fechtig) o: plemeno Nedžed m: kmen Hamdanie

10	KADISZA MLODA		1902	Podhajczyki-Polsko o: Krzyszyk I 1886 m: Ulana po Shagya (Radovec)
11	592 GRATIOSA		1803	meklenburská klisna v Mezöhegyes původ klisny neznámý
12	155 BARBARINO IX	běl.	1822	Radovec o: Barbarino IX běl. 1813 Radovec m: 162 Infantados hd. 1814 Radovec španělský původ
13	163 FARIDE (Feridja) db.		1828	imp. 1836 Bábolna (Major von Herbert) původ klisny neznámý
14	12 EN NAZIRA db.	běl.	1899	v Sýrii, imp. do Borike-Jugoslávie o: neznámý m: 10 Hadbe ez Zeebie db 1890
15	59 SIEBENBÜRGERIN	běl.	1786	sedmihradská klisna původ neznámý
16	30 MARIA xx	hd.	1842	Anglie imp. 1853 Piber o: Jereed m: Matilde po Whisker
17	60 ADJUZE db.		1876	imp. 1885 Bábolna/Mihály Fadlallah el Hedad
18	265 SIEBENBÜRGERIN		1780	sedmihradská klisna, zakoupena 1783 původ neznámý
19	216 SEMRIE db	běl.	1896	imp. 1902 Bábolna /velitel hřebčina Fadlallah el Hedad/
20	81 KOHAILA db /Koheila/	běl.	1881	Syrie, imp. 1885 Bábolna /velitel hřebčina Fadlallah el Hedad/
21	759 MOLDAUERIN		1804	Bikovina – moldavská klisna, původ neznámý

+ 6 rodin doplnit na nynější stav + doplnit všechny rodiny akceptované v rámci ISG

Linie hřebců ovlivňující chov plemene Shagya-arab

SHAGYA db.	běl.	1830	imp.1836 Bábolna
KOHEILAN db.	běl.	1876	imp. 1885 Bábolna
SIGLAVY BAGDADY db.	běl.	1895	imp. 1902 Bábolna
O'BAJAN db.	vran.	1880	imp. 1885 Bábolna
GAZLAN-GAZAL db.	běl.	1840	imp. 1852 Lipica
JUSSUF ox.	hněd.	1869	- Bábolna
DAHOMAN db.	hněd.	1846	imp. 1852 Bábolna
HADBAN db.	běl.	1891	imp. 1897 Bábolna
SAKLAVI I db.	běl.	1886	- Ruala
GAMIL EL KEBIR db.	ryz.	1870	imp. 1880 Egypt
KUHAILAN AFAS db.	hněd.	1930	imp. 1931 Gumniska
MERSUCH db.	běl.	1898	imp. 1908 Bábolna
AMURATH ox.	běl.	1829	- Weil
KEMIR ox.	hněd.	1905	- Weil
KASR EL NIL or.ar. (přísluší ke Gk)	hněd.	1971	imp. 1973 Topolčianky
TOBROK or.ar. (přísluší ke Gk)	běl.	1966	imp. 1973 Topolčianky

přidat linii Latif

Chovná oblast je vymezena územím ČR

Chovná populace zahrnuje k polovině roku 2018 (k 31.7.) cca 850 koní, (25 plemenných hřebců, 325 chovných klisen zapsaných v PK a 500 ostatních koní).

V případě importu arabské klisny nebo hřebce, kteří neodpovídají původem k vyznačeným rodinám, rozhodne RPK Svazu o posouzení a případné zařazení do další, dosud v ČR se nevyskytující rodiny.

2. Plemenné knihy

Do šlechtitelského programu jsou zahrnuti všichni plemenní koně, kteří jsou zapsáni do následujících oddílů plemenných knih:

- Plemenná kniha hřebců (PKH)
- Hlavní plemenná kniha klisen (HPKK)
- Plemenná kniha klisen (PKK)
- Pomocná plemenná kniha klisen (PPKK)

3. Metody chovu

K dosažení požadavků daných Chovným cílem je využívána pouze čistokrevná plemenitba a použití koní jiných plemen je vyloučeno. Výjimku tvoří použití hřebce arabského plnokrevníka, který splňuje požadavky Chovného cíle a o jehož působení v chovu rozhodne RPK Svazu.

K plemenitbě (přirozené i inseminaci) mohou chovatelé používat výhradně hřebců – plemeníků zapsaných v Ústředním registru plemeníků (~~§ 15 a 19 zák.130/06 Sb.~~).

4. Hodnocení a testování užitečných vlastností

4.1. Při posuzování zevnějšku (exteriér) se především hodnotí plemenný typ, pohlavní výraz, tělesná stavba (hlava, krk, tělo, končetiny), korektnost a pravidelnost chodů v kroku a klusu a celková ~~konstituce-dojem~~ koně.

4.2. Posuzování ~~povahových~~ vlastností ~~interiéru~~ se uskutečňuje při zkouškách výkonnosti hřebců a při zápisu klisen do PK. Posuzuje se především charakter, pohotová připravenost k výkonu, jezditelnost, vytrvalost, konstituční tvrdost, skokové vlohy, vlastní výkonnost, zdraví, ~~ochota k práci. životnost koně.~~

4.3. Při posuzování a testování koní nesmí docházet k diskriminaci jedinců plemene Shagya-arab registrovaných v jiných členských státech EU (§ 7, odst. 6 zák. 130/06 Sb ~~nutno zkontrolovat~~) a členských států PBSh-ASI / ISG, ~~pokud plní ustanovení ŘPK ShA ČR.~~

5. Odhad plemenné hodnoty

Odhad plemenné hodnoty je realizován na základě hodnocení hříbat a hlavně pak klisen při zapisování do PK a zařazení do plemenitby a hřebců při zapsání do PK při jeho předvýběru a výběru. Podkladem je hodnocení zevnějšku, absolvování a výsledky zkoušek výkonnosti. U hřebců je absolvování ZV povinné s jedinou výjimkou uvedenou v bodě 12.2.1. a 12.2.2. ŘPK. U klisen jsou ZV zatím doporučené a jejich úspěšné absolvování zvyšuje jejich prestižní a hlavně chovnou hodnotu.

6. Metody selekce

6.1. Zlepšování interiéru a exteriéru chovných koní se uskutečňuje systematickým výběrem (selekci).

6.2. Koně mohou být zapsáni do PK tehdy, budou-li zhodnocena následující kritéria.

6.2.1. Původ – při jeho posuzování musí jedinci příslušet ze strany matky k ~~17~~ mezinárodně uznaným rodinám (viz. odst. I Šlechtitelského programu) a na straně otce k liniím akceptovaných hřebců (odst. I ŠP).

6.2.2. Posuzování zevnějšku – ~~podle bodu 4.1. Minimální kohoutková výška hůlková (KVH) 152 cm a Ohol. min. 18,5 cm u klisen (HPK), a 154 cm a 19,0 cm u hřebců.~~ Při posuzování se používá bodové hodnocení škály 1-10, a to u vybraných 7 znaků: Typ, hlava, krk, celková stavba těla, končetiny, krok a klus, jak u hřebců, tak u klisen.

Bodová stupnice používaná u nás a v členských zemích PBSH-ASI / ISG

počet bodů	česky	anglicky	německy
10	výborně	outstanding (excellent)	ausgezeichnet
9	velmi dobře	very good	sehr gut
8	dobře	Good	gut
7	poměrně dobře	pretty good	ziemlich gut
6	uspokojivě	satisfactory	befriedigend
5	dostatečně	Sufficient	genügend
4	málo dostatečně	insufficient	mangelhaft
3	poměrně špatně	rather bad	ziemlich schlecht
2	špatně	Bad	schlecht
1	velmi špatně	very bad	sehr schlecht

Výsledný průměr bodového hodnocení odpovídá následujícím plemenným třídám:

Třída	Body
SE (super elita)	9,1 - 10
E (elita)	8,1 – 9
I	7,1 – 8
II	6,1 – 7
III	5,1 – 6
IV	4,1 – 5

Záměrem je vypracovat na základě komplexní analýzy celé populace systém lineárního popisu zevnějšku a postupně na něj přejít.

6.2.3. Posouzení vlastností – viz. 4.2.

6.2.4. U plemene Shagya-arab se obecně předpokládá nadále typický tvrdý - pevný konstituční typ arabských koní. K eliminaci dědičných vad se z chovu vylučují resp. se do chovu nezařazují jedinci se zjevně špatným zdravotním stavem a **povahou (charakterem)** a s vadami exteriéru, přesahujícími **chovatelsky** akceptovatelnou míru.

6.2.5. Hřebci působící v plemenitbě, kteří prokazatelně vykazují špatný charakter, **mohou** být na návrh RPK z chovu vyřazeni.

7. Zkušební řád zkoušek výkonnosti

Podmínky pro zkoušky výkonnosti a podmínky uznávání vlastní sportovní výkonnosti hřebců upravuje Svaz ve směrnici s názvem:

Výkonnostní zkoušky hřebců a klisen plemene Shagya Arab, uznávání sportovní výkonnosti hřebcům při zápisu do PK

8. Způsob hodnocení koní

8.1. Hříbata před odstavem při označování se bodují 1-5

8.2. V odchovných zařízeních posuzuje hříbata 3 členná chovatelská komise 2x ročně.

8.3. Klisny při zápisu do PK hodnotí **min. 2-členná** chovatelská komise podle podmínek stanovených Řádem plemenné knihy.

8.4. Hřebce při ~~zápisu do PK předvýběru~~, případně po sportovní testaci, hodnotí nejméně 2-členná komise podle podmínek stanovených Řádem plemenné knihy.
~~složená z RPK (Řád PK 6.2.).~~

8.5. Zápis hřebce do PK doporučí na základě výsledků předvýběru a splnění ostatních náležitosti dle ŘPK člen RPK.

8.6. O každém oficiálním posouzení koně pořídí příslušná chovatelská komise písemný zápis

9. Podmínky pro testační odchovná zařízení

V případě nastalých změn, směřujících k nutnosti testování a posuzování hřebečků popřípadě i klisniček za standardních podmínek, musí odchovná zařízení splňovat stanovené podmínky (bod 9.1.) a musí se uskutečňovat způsobem stanoveným ve „Způsobu hodnocení koní“ v rámci šlechtitelského programu plemene Shagya - arab.

9.1. Testační odchovny

Provoz v testačních odchovných se řídí provozním řádem, schváleným uznaným chovatelským sdružením. Tento řád upřesňuje předepsanou evidenci, zoohygienické požadavky a zásady odchovu.

Testační odchovny jsou zřizovány pro kvalitní odchov hříbat a zajištění možnosti časného získávání informací o kvalitě plemeníků využívaných v chovu a z důvodu vyhodnocení vlastní užitkovosti odchovávaných hříbat ve srovnatelných podmínkách.

Za testační odchovnu lze považovat zařízení, kde se odchovává minimálně 10 hříbat jednoho ročníku.

Testační odchovna musí být vybavena minimálně:

- řádně oplocenými pastvinami s rozlohou 0,3 ha/odstávče
0,4 ha/pro ročky, dvouleté a tříleté
0,5 ha/od tří let stáří
- vyhovující stáji pro volné ustájení s možností individuálního příkrmování
- pevnou plochou pro posuzování a předvádění koní
- pohybovou dráhou pro posouzení mechaniky pohybu
- možnost odděleného odchovu jednotlivých ročníků
- kvalitním personálem se základními znalostmi zoohygieny a zákroků první pomoci

při ošetření drobných zranění před přivoláním veterinárního lékaře.

Možnost boxového ustájení s kapacitou minimálně 10 boxů, možnost přípravy a předvádění koní za jakýchkoli povětrnostních podmínek a kvalitní jezdecký personál.

Kriteria pro výběr hříbat:

- a) původ
- b) exteriér
- c) zdravotní stav
- d) mechanika pohybu

Kriteria pro odchovná zařízení:

- a) zajištění volného ustájení
- b) kapacita min. 30 hříbat (10 hříbat v ročníku)
- c) dostatečná plocha ohrazené pastviny
- d) pastevní plochy musí mít napajedla
- e) smluvní zajištění kontroly zdravotního stavu

Řád plemenné knihy **plemene Shagya - arab v ČR**

1. Základní aspekty Řádu plemenné knihy

- Právním základem řádu plemenné knihy (dále jen PK) je zákon č. 154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a jeho změny, vyplývající ze zák. č. 130/2006 Sb. a příslušných předpisů evropského společenství, dále vyhláška MZe ČR č. 448/06 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona 154, vyhláška MZe číslo 136/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence, evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem, zákon 246/92 Sb. na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů, Šlechtitelský program plemene Shagya - arab, Finanční řád a Stanovy Svazu (sdružení). – nutno zkontrolovat paragrafy
- Kontrola Václav

2. Účel plemenné knihy, jeho naplňování, charakteristika a členění

- Účelem PK je zabezpečovat cílevědomé a soustavné zdokonalování genetické úrovně chované populace plemene Shagya – arab v souladu s mezinárodními standardy a závazky (odst. 1 ŠP).
- Pro naplnění tohoto úkolu organizace je nositelem PK sama:
  - stanoví standard plemene a chovný cíl, včetně programů a metod šlechtění a rozsahu a metod zjišťování a testování tělesných znaků (exteriéru) a vlastností (interiéru)
  - usměrňuje a hodnotí vývoj plemene
  - registruje chovy, plemenná zvířata a jejich potomstvo v PK

- registruje a potvrzuje původ a chovnou hodnotu plemenných zvířat.
  - stanoví parametry pro výběr plemenných zvířat, vybraných k reprodukci populace a podílí se na jejich výběru.
  - navazuje a udržuje kontakty se zahraničními organizacemi obdobného poslání.
  - zveřejňuje informace o stavu a výsledcích PK a o kvalitativních kategoriích zvířat ve spolupráci s organizací, určenou k vedení centrální evidence.
- Plemenná kniha Shagya - araba je jednotná a otevřená. Jednotná PK vyjadřuje skutečnost, že v rámci ČR se zřizuje jedna PK pro dané plemeno. Otevřená PK znamená, že je přístupná pro všechny chovatele Shagya - arabských koní i v budoucnosti. Není přípustný vstup koní, **kteří neodpovídají chovnému cíli. Výjimku lze přiznat plnokrevným arabským hřebcům za podmínek, stanovených v Chovném cíli.**

3. Chovná populace

K chovné populaci náleží všichni jedinci (hřebci i klisny) narození na území České republiky a zapsaní v HPK, PK, PPK a **PKH** Shagya - araba. Dále jedinci ze zahraničí, kteří byli v rámci plemenného cíle do plemenných knih zapsáni a odpovídají chovnému cíli Shagya - araba v ČR.

4. Registrační kniha koní (registr hříbat)

Zde se zapisují všechna hříbata narozená na území ČR z klisen zapsaných v PK Shagya-araba a po hřebcích zapsaných v PK hřebců Shagya-araba.

5. Chovatelské metody

Svaz naplňuje chovný cíl metodou čistokrevného chovu (viz. „Chovný cíl“ a „Metody chovu“ ve Šlechtitelském programu).

6. Použití jiných plemen

Použití jiných plemen s výjimkou hřebců arabského plnokrevníka, kteří splňují požadavky Chovného cíle a ŠP není možné.

7. Chovatelské komise

Exteriér a charakter u hřebců a klisen včetně jejich potomstva posuzuje v duchu ustanovení Šlechtitelského programu chovatelská komise **RPK** pověřená Svazem a **schválena jeho předsedou**. Komise volí ze svého středu předsedu. Závěrů je dosahováno většinou hlasů, při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy komise. Je vyloučen hlas majitele koně.

6.1. Chovatelská komise pro hodnocení klisen

6.1.1. Komise se skládá min. ze 2 členů RPK **a jednoho chovatele.**

6.1.2. V komisi nemůže být chovatel ani majitel hodnocené klisny.

6.2. Chovatelská komise pro hřebce

6.2.1. **Při předvýběru hřebce hodnotí min. 2-členná komise složená z členů RPK**

6.2.2. Při zkouškách výkonnosti se požaduje minimálně **3-členná komise složená z členů RPK schválená předsedou Spolku plus jeden rozhodčí ČJF.**

6.2.3. V komisi nemůže být chovatel ani majitel posuzovaného hřebce.

6.2.4. Komise vždy vyhotovuje písemný zápis o hodnocení koní (8.6. ŠP).

6.3. Udělení výběru hřebcům přísluší RPK Svazu chovatelů Shagya – araba, který je nositelem PK a uznaným chovatelským sdružením.

7. Plemenná kniha

7.1. PK zahrnuje:

- plemenný registr (dále jen PR)
- PK klisen a hřebců
- připouštěcí rejstřík (dále jen PŘR)
- registrační kniha koní (registr hříbat)

~~7.1.1. V RCH jsou evidováni všichni chovatelé, kteří se přihlásí ke členství v PK ShA.~~

7.1.1. V PR je evidováno samčí a samičí potomstvo hřebců a klisen zapsaných v PK až do doby vlastního zápisu do PK. V případě, že samčí nebo samičí potomstvo není zapsáno do PK je nadále vedeno v PR. RPK Svazu ShA může odmítnout registraci samčího a samičího potomstva hřebců, kteří nejsou v souladu se šlechtitelským programem a nebo zhoršují prokazatelně úroveň svého potomstva a zhoršují jeho zdravotní stav (bod 6.2.4. ŠP).

7.1.2. V PŘR jsou evidována veškerá zapouštění klisen a připouštění hřebců včetně uskutečněných inseminací.

PŘR je průpisový a obsahuje 3 kopie

- Prvopis je zaslán po skončení připouštěcího období do centrální evidence
- 1. průpis . je archivován ve Svazu Shagya - araba
- 2. a 3. průpis obdrží majitel klisny, přičemž 2. průpis je hlášenkou o narození hříběte a výsledku připouštění, a 3. průpis je považován za originál připouštěcího lístku sloužící jako podklad pro zápis do ÚEK a vystavení potvrzení o původu.

7.2. PK se člení na:

- Plemenná kniha hřebců
- Plemenná kniha klisen - Hlavní plemenná kniha klisen
- Plemenná kniha klisen
- Pomocná plemenná kniha klisen

7.2.1. Do PK hřebců se zapisují hřebci po splnění specificky daných podmínek, stanovených ve směrnících Svazu, splnění ustanovení šlechtitelského programu a tohoto řádu, nařízení RPK, přihlášením hřebce k plemenné knize a předložením potvrzení o původu.

7.2.2. Do PK klisen jsou zapisovány všechny klisny příslušného plemene, které splňují podmínky Šlechtitelského programu a Chovný cíl, a jejichž majitele se přihlásí k PK. Tyto klisny musí být evidovány v rámci ÚEK. ~~s výjimkou těch, které jednotliví majitelé vyloučí. V další etapě jsou zapisovány průběžně jednotlivé klisny po splnění specificky daných podmínek, stanovených ve směrnících Svazu a v Šlechtitelském programu, pokud nebyly na základě rozhodnutí chovatele z PK individuálně vyloučeny. Klisny jednou vyloučené mohou být znovu zapsány.~~

7.2.3. Do PK klisen se zapisují i v zahraničí zapsané ShA klisny, které se ohřebily na území České republiky včetně zapsání potomstva do Registrační knihy koní (registr hříbat)PR (Plemenný registr) při splnění všech podmínek, uvedených v bodu 7.2.2. RPK. RPK může převzít hodnocení klisny z původního zápisu ze zahraničí.

7.3. PK musí obsahovat:

- a) identifikační číslo a jméno koně
- b) pořadové číslo státního registru plemeníků
- c) datum narození (den, měsíc, rok)
- d) plemeno a pohlaví
- e) základní barva a popis odznaků a výžehů, základní tělesné rozměry
- f) výsledné hodnocení při zápisu do PK
- g) pořadové číslo státního registru a jméno otce a identifikační číslo a jméno matky
- h) jméno a adresa chovatele
- i) jméno a adresa majitele - aktuální stav
- j) datum zápisu do plemenné knihy
- k) datum a důvod vyřazení z plemenné knihy
- l) u hříbat z přirozené plemenitby i z inseminace ověření původu a stanovení genetického typu (DNA) s uvedením laboratoře a čísla laboratorního protokolu
- m) u plemenných hřebců a klisen při zápisu do PK ověření původu a stanovení genetického typu (DNA) s uvedením laboratoře a čísla laboratorního protokolu
- n) výsledky v chovu, popř. výsledky výkonnostních zkoušek a sportovní výkonnost koně

7.4. Registrační kniha koní (registr hříbat)

Zde se zapisují všechna hříbata narozená na území ČR z klisen zapsaných v PK Shagya-araba a po hřebcích zapsaných v PK hřebců Shagya-araba.

8. Vedení Plemenné knihy

8.1. V rámci ČR je zřízena PK pro plemeno Shagya - arab. Nositelem PK je Svaz chovatelů Shagya Araba v ČR, z.s., jenž je oprávněn k činnosti MZe ČR jako Uznané chovatelské sdružení.

8.2. Svaz může pověřit na smluvním základě výkonem a zajišťováním jednotlivých činností spojených s vedením PK další oprávněné organizace, nebo organizaci pověřenou vedením ÚEK.

8.3. PK plemene Shagya - arab je vedena formou počítačové databáze a je průběžně aktualizována přebíráním dat v závislosti na zavedené struktuře předávání veškerých chovatelských informací.

8.4. Výstupy z PK pořizované na vhodných nosičích dat slouží pro vedení a aktualizaci údajů pro Svaz.

8.5. Správu, údržbu a novelizaci software PK zajišťuje Svaz sám nebo prostřednictvím jiné organizace na smluvním základě. Změny software je možno uskutečnit se souhlasem Svazu, přičemž zdrojové programy jsou uloženy u výše jmenovaného subjektu.

9. Rada Plemenné knihy

Pro řízení PK stanoví Svaz volbou Radu plemenné knihy. Členy RPK navrhuje a schvaluje **Valná hromada** Svazu na dobu pěti let.

9.1. Rada PK je pětičlenná. ~~Jedním ze členů je předseda Svazu který zabezpečuje přípravu podkladů k jednání a realizaci přijatých opatření.~~ V Radě PK se požaduje zastoupení nejméně jednoho člena s odbornou způsobilostí prokázanou osvědčením nebo jiným dokladem o absolvování odborného studia nejméně na úrovni středního odborného vzdělání nebo vysokoškolským diplomem. (§30, zákona 130/2006 Sb.).

9.2. Rada PK stanovuje metodické a organizační postupy a zásady vedení a řízení PK a kontroluje jejich plnění. Rada má právo ze závažných důvodů pozastavit, odmítnout, zrušit členství v PK. K těmto důvodům patří např. výrazné zhoršení úrovně a zdravotního stavu chovu, hrubé nedostatky v evidenci, porušování řádu PK apod. Ze stejných důvodů je možné odmítnout i zápis jednotlivých zvířat, zejména hřebců do PK (bod 6.2.4. ŠP).

10. Vystavování dokladů o původu (vzor viz. Příloha) - **dotat nový formulář**

Doklady o původu je oprávněna vystavovat a potvrzovat výhradně oprávněná organizace, která je určena k vedení PK, tj. Svaz a to pouze na plemenné koně zapsané do PK a jejich potomstvo. Oficiální doklad je:

„Potvrzení o původu koně“ – ~~toto osvědčení vydává Svaz majitelům všech mladých a dospělých koní.~~ Potvrzení o původu koně se vystavuje po zaregistrování a označení hříběte a po zaslání potvrzeného připouštěcího lístku organizaci pověřené vedením PK. Při ověřování zjištěných původů požaduje organizace určená k vedení PK ověření původu dle genetického typu (DNA).

U hříbat z přirozené plemenitby i z inseminace je **v souladu se Zákonem 154/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů** doklad o ověření původu (pomocí genetického typu – DNA) podmínkou k jeho označení (dle kap. 13) a k vystavení „Potvrzení o původu“.

11. Charakteristika a členění Plemenné knihy

Charakteristika a členění PK je obsažena ve Šlechtitelském programu

12. Podmínky pro zápis a způsob zápisu do Plemenné knihy

12.1. Plemenní hřebci Shagya araba mohou být pouze jedinci, splňující všechna ustanovení článku 7.2.1. a ostatní podmínky pro zápis vydané Radou PK. Plemenným hřebcem může být také jedinec, který je uznán ISG / PBSh-ASI.

12.2. Plemenná kniha hřebců

Hřebci musí splňovat tyto podmínky:

- původ musí splňovat chovný cíl podle řádu PK
- **při hodnocení - předvýběru** musí dosáhnout výslednou třídu I, tj. nejméně 7,1 bodů celkového hodnocení
- **při hodnocení - předvýběru** musí dosáhnout min. 154 cm KVH a Ohol **19,0 cm**

- musí absolvovat zkoušky výkonnosti dle podmínek stanovených Svazem (viz. příloha Zkoušky výkonnosti hřebců) **nebo doložit vlastní sportovní výkonnost**

12.2.1. Výjimku lze přiznat hřebci, **a to pouze jednomu za kalendářní rok**, navrženému a schválenému Radou PK z důvodu zachování potřebné krve – linie v ČR (tzv. „rodokmenový kůň“, vyznačující se vysokou rodokmenovou hodnotou - jehož využití v chovu je přínosné - nebo výraznými znaky exteriéru či výrazně kvalitativními i kvantitativními znaky mechaniky pohybu). Ten obdrží po schválení ~~většinou členů~~ RPK podmíněnou licenci (oprávnění k plemenitbě), která může být časově omezená. Z těchto důvodů může být výjimečně zapsán hřebec bez absolvované zkoušky výkonnosti. ~~.-je-li jeho zařazení nezbytné pro chov (zachování linie apod.).-~~

12.2.2. Výjimku lze přiznat hřebci plemene Shagya-arab a arabský plnokrevník, který dosáhl mimořádné sportovní výkonnosti a byl schválen RPK.

12.3. Plemennou klisnou výše jmenovaného plemene se mohou stát pouze Shagya-arabské klisny splňující všechna ustanovení čl. 7.2.2. a Šlechtitelského programu.

12.4. Plemenná kniha klisen je členěna do 3 oddílů:

12.4.1. Hlavní plemenná kniha klisen (HPKK)

Původ klisny musí splňovat chovný cíl podle Řádu PK

- Její rodokmen lze ze strany otce i matky doložit výchozím původem ze státních a soukromých hřebčínů Rakousko - Uherska.
- Splňuje-li ze strany matky požadavky uvedené v předchozím odstavci, může být jejím otcem i akceptovaný plnokrevný arabský hřebec, odpovídající požadavkům Chovného cíle a Šlechtitelského programu.
- Mezinárodně uznávaným uspořádáním zůstává zastoupení max. 9 plnokrevných arabských koní ve IV. generaci.

Dále se požaduje aby při zápisu do HPK dosáhla výsledné třídy min. I, to jest celkového hodnocení min. 7,1 bodů (za typ, hlavu, krk, tělo, fundament, krok a klus) a nejméně 152 cm KVH a 18,5 cm obvod holeně.

12.4.2. Plemenná kniha klisen (PKK)

Pro zápis do PK musí původ klisny splňovat stejné požadavky jako při zápisu do HPK.

Dále se požaduje aby při zápisu do PK dosáhla min. výsledné třídy II, tj z celkového hodnocení nejméně 6,1 bodů, KVH min. 150 cm, obvod holeně 18 cm.

12.4.3. Pomocná plemenná kniha klisen (PPKK)

Zde se zapisují klisny, které splňují příslušnost k uznané rodině a akceptované linii otce. Povoluje se vyšší zastoupení než 9 arabských plnokrevníků ve IV. generaci Celkové hodnocení musí dosáhnout min. 5,1 bodů (výsl. třída III.).

12.5. Vyšší zařazení klisny v rámci PK

12.5.1. Opakované hodnocení a měření k přeřazení do vyššího oddílu plemenné knihy je možné jenom 1x na žádost a náklady majitele.

12.5.2. Do vyššího oddílu je také možné přeřazení, když nejméně 3 potomci (klisny) vykazují celkové hodnocení min. 7,1 bodů, avšak 2 z nich musí být starší 4 let.

~~12.5.3. Do vyššího oddílu je také možné přeřadit klisnu v případě absolvování výkonnostní zkoušky s celkovým hodnocením min. 7,1 bodů.~~

12.6. Vyškrtnutí v důsledku úhynu nebo nutné porážky musí majitel oznámit neprodleně. Majitel je dále povinen nahlásit jakékoli změny ÚEK i **Svazu ShA v ČR** neprodleně.

12.7. Odhlášená klisna může být znovu zapsána **se souhlasem RPK** po písemné zprávě majitele při zachování jejího dřívějšího zapsání.

12.8. Změna majitele hřebce nebo klisny. Na základě písemného oznámení nového majitele hřebce nebo klisny se tato změna zaznamenává do PK. Svaz si k tomu může vyžádat Potvrzení o původu. Tyto změny se musí neprodleně hlásit ÚEK.

12.9. **Klisna dovezená z jiné členské země ISG zapsaná v tamní PK může být na základě rozhodnutí RPK zapsána do české PK na základě předchozího hodnocení v zahraniční PK (např. v případě dovozu starší chovné klisny)**

13. Označování, identifikace a pojmenování koní

13.1. Koně jsou označování s použitím tzv. kmenových symbolů, včetně příslušnosti k plemeni (způsob bývalých rakousko - uherských vojenských hřebčinů), uvedených v příloze.

13.1.1 Všichni koně plemene Shagya-arab jsou označováni pálením symbolů do následujících tělesných krajin:

- levá sedlová krajina (kmenový výžeh otce a arabskou číslicí pořadové číslo otce v linii vedené v ČR) viz **Řád výžehů v příloze**
- pravá sedlová krajina (arabské číslice označující pořadové číslo narozeného hříbete po otci)
- levé stehno (symbol označující příslušnost k plemeni)

Symboly označující příslušnost k chovateli – vlastnické výžehy – mohou být používány pouze po schválení **RPK Svazu ShA**. Podmínkou je, že stádo chovatele **má dlouhodobě vysokou chovatelskou úroveň a tradici a nebo** je uznaným šlechtitelským chovem. Toto označení se umísťuje na pravém stehně.

13.1.2. Výžehy jsou označována všechna hříbata plemene Shagya - arab pod matkou a před odstavem, **která odpovídají chovnému cíli a šlechtitelskému programu s ověřeným původem testem DNA. Označují a do Plemenného registru Shagya-araba v ČR se zapisují i hříbata s větším podílem plné arabské krve (nad 9 plnokrevných předků ve IV. generaci), pokud jsou oba rodiče zapsáni v PK Shagya-araba. Tato hříbata s vyšším podílem plnokrevné arabské krve (se označují výžehem plem. příslušnosti v levém stehně „sluníčkem“ bez symbolu Sh.**

13.1.3. Pověřené osoby, které mají oprávnění označovat pro PK Sh-A koně výžehy podle platné legislativy jsou uvedeny v Informacích pro chovatele vydávaných Českomoravskou společností chovatelů a.s. „Ústřední evidencí koní ČR **a v informačních materiálech pro chovatele vydávané svazem.**

13.1.4. Veškeré symboly kmenových a jiných výžehů podléhají schválení a evidenci organizaci pověřené vedením PK.

~~13.1.5. Evidence se vede pomocí protokolu (Registrační kniha koní) který je součástí Řádu PK (viz příloha).~~

13.2. Identifikace původu podle genetického typu:

- u hřebců **před zápisem do PK**
- u klisen před zápisem do PK
- u hříbat z přirozené plemenitby i z inseminace pro vydání Průkazu koně a Potvrzení o původu koně
- **před označením hříbete výžehy**
- **Výjimku v případě nedostupnosti DNA typu již nežijících předků uděluje RPK**

13.3. Pojmenování koní.

13.3.1. U plemenných hřebců se používá název linie s označením pořadí hřebce v ČR-římskou číslicí v rámci PK Shagya-araba, dále označením CZ a může být přidáno vlastní jméno a předřazeno je (arabskou číslicí) přidělené pořadové číslo v Ústředním registru hřebců - plemeníků.

13.3.2. U klisen je pojmenování libovolné a přísluší chovateli. Po zápisu klisny do PK se klisnám přiděluje pořadové číslo (postupné pořadové číslo podle PK). s označením CZ Sh-A (např. „Celi“ CZ-Sh-A-111) a může být z důvodu zachování kontinuity s dřívějším hřebčinským chovem uváděno i jméno otce klisny s jejím pořadovým číslem v této linii (O'Bajan I – 16), toto označení odpovídá výžehům v obou sedlových krajinách, (viz bod 13.1.- Označování a Řád výžehů. U klisen s vyšším podílem krve nad 9 plnokrevníků ve IV. generaci **zapisovaných do PPKK** se použije v dokumentaci označení CZ-A-....(+ postupné pořadové číslo podle PK).

V případě, že klisna byla zapuštěna mimo území ČR (či inseminována) hřebcem akceptovaným v členských zemích PBSH-ASI / ISG, označí se v levém sedle jen linie bez čísla.

13.3.3. U hříbat je chovatel povinen oznámit jméno hříbete na hláseince po narození. Jméno je libovolné, s přihlédnutím k zabránění duplicity.

14. Mezinárodní spolupráce

14.1. Svaz chovatelů Shagya - araba ČR byl přijat za člena mezinárodní organizace ISG (Pure Bred Shagya – Arabian Society International) v roce 1994 na Konferenci delegátů v rakouském Maria-Lankowitz. Svaz vysílá zástupce k účasti na výroční Konferenci delegátů této mezinárodní **chovatelské** organizace.

14.2. ISG předává studijní materiály a informace o stavu chovu koní plemene Shagya – arab všem členským zemím. Stav chovných koní v těchto zemích činí cca **2400** kusů.

15. Finanční řád

Vedení PK je účelovou činností vykonávanou ve prospěch členů PK a systematického a efektivního rozvoje plemene. Nezbytné náklady spojené s vedením PK a zajištěním technického a organizačního rozvoje PK jsou hrazeny z poplatků za vybrané úkony, placené majiteli koní popř. z dotací a darů. **Výši poplatků a způsob hospodaření ve spolupráci s RPK určuje předsednictvo svazu v každoročně vydávaném sazebníku poplatků.**

16. Závěrečná ustanovení

16.1. Systém kontroly a dodržování řádu PK přísluší Radě PK, revizní komisi Svazu a kontrolním orgánům MZe. ~~Rada PK rovněž zajišťuje v závažných případech kontroly chovů (zdravotní a kondiční stav chovaných koní, úroveň ustájení a pastvin, vedení plem.dokumentace ad.) a zjištěné nedostatky řeší.~~

16.2. Řád plemenné knihy vstupuje v platnost dnem schválení MZe ČR.

16.3. Současně s nabytím platnosti tohoto řádu se ruší platnost předchozího řádu schváleného MZe ČR dne **18.6.2009**.

16.4. Svaz chovatelů Shagya – araba ČR je povinen nejpozději do jednoho měsíce ohlásit MZe ČR veškeré změny skutečností, uvedených v rozhodnutí o uznání chovatelského sdružení.

Zkoušky výkonnosti

- podmínky pro zkoušky výkonnosti a podmínky uznávání vlastní sportovní výkonnosti hřebců upravuje Svaz ve směrnici s názvem:

Výkonnostní zkoušky hřebců a klisen plemene Shagya Arab, uznávání sportovní výkonnosti hřebcům při zápisu do PK

Závěrečná ustanovení

Případné sporné záležitosti týkající se chovu koní plemene Shagya arab v ČR tímto Řádem plemenné knihy nezmiňované má právo rozhodnout RPK prostou většinou hlasů přítomných hlasujících členů.

Přílohy

Řád výžehů

Registrační kniha koní – hříbat (kopie tit. strany)

Potvrzení o původu koně